

З 16.612(082)

Г87

Громадянське суспільство
та проблеми
становлення
особистості

Збірник
наукових
праць

В. Є. Андріанов

завідувач кафедри фізичного виховання Криворізького державного університету

О. М. Письменний

викладач кафедри фізичного виховання Криворізького державного університету

Т. В. Андріанов

викладач кафедри фізичного виховання Криворізького державного університету (м. Кривий Ріг)

Соціальні аспекти формування особистості засобами фізичної культури і спорту

У науково-методичній літературі фізична культура і спорт різними авторами [2; 4; 5] тлумачиться по-різному, але спільним є те, що вони розглядають її як один із видів людської діяльності. Водночас [3] фізична культура виступає як самоутверджена галузь науки і практики, яка покликана за допомогою рухливих ігор, фізичних вправ, спорту й інших форм активності готувати людей до виконання ними різних соціальних функцій.

Як свідчить проведений нами науковий пошук, фізична культура і спорт базуються на науково-методичній, правовій, програмовій, нормативній та соціально-організаційних основах. Розглянемо деякі аспекти впливу фізичної культури і спорту на формування особистості.

Метою дослідження є вивчення основних напрямків фізичної культури і спорту та соціальних аспектів, які формують особистість.

Завдання дослідження полягає у вивченні впливу фізичної культури і спорту на розумовий розвиток особистості (знання, уміння і навички) та її інтелектуальну діяльність (аналіз, синтез, узагальнення, абстрагування).

Для розв'язання поставленого завдання використовувалися такі загальнонаукові методи: спостереження, тестування, анкетування, бесіди тощо. Відомо, що фізична культура і спорт є важливим результатом фізичного виховання, яке здійснюється в дошкільних установах, загальноосвітніх школах, професійних навчально-виховних і вищих навчальних закладах, збройних силах, органах внутрішніх справ та інших військових формуваннях. Фізичне виховання досягає мети лише тоді, коли потреба в ньому виникає свідомо, за внутрішнім переконанням людини, має активну соціальну орієнтацію у фізичному вдосконаленні і духовності.

Разом з тим, хочемо зазначити, що сучасна система освіти (загальноосвітня школа) не повною мірою використовує можливості фізичної культури і спорту в процесі соціальної адаптації та у соціальному розвитку особистості. Наприклад, із 938 студентів, які вступили на перший курс у 2005 році в КДПУ, 87 % відвідували заняття з фізичного виховання в школі, 13 % тимчасово були звільнені від практичних занять (рис. 1, 2).

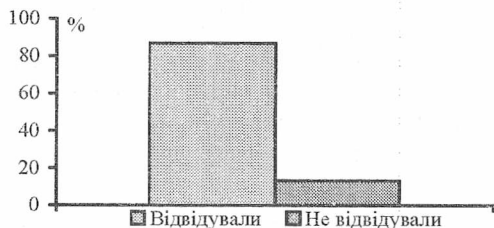

Рис. 1. Відвідування занять з фізичної культури в загальноосвітніх школах за даними опитування першокурсників КДПУ.

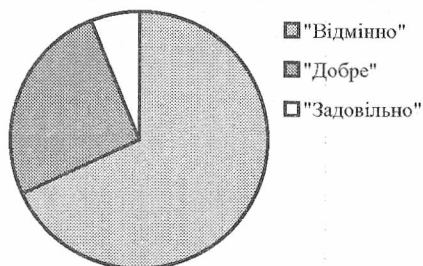

Рис. 2. Успішність випускників загальних шкіл з предмету "Фізична культура" за даними опитувань першокурсників КДПУ.

У атестаті з предмету "Фізична культура" 68 % мають оцінку "відмінно", 26 % – "добре", 6 % – "задовільно". Дані показники підтверджують нашу гіпотезу, що викладання фізичного виховання відбувається за традиційними формами із застарілими методами, що не дозволяє повною мірою відтворювати навчальний процес та формувати особистість засобами фізичної культури і спорту.

Отже, виникає необхідність радикальної перебудови системи фізичного виховання підрастаючого покоління, яка повинна базуватися на принципах індивідуального та особистісного підходу і спрямовується на сучасні форми та засоби фізичного розвитку і фізичної підготовленості. А це сприятиме вихованню й формуванню у студентів та молоді активної соціальної орієнтації на здоровий спосіб життя. Все це забезпечить швидкий і стійкий процес фізичного вдосконалення особистості, від якого залежить успіх у спорті.

Ми переконані, що майбутнє фізичної культури і спорту полягає в індивідуалізації навчально-тренувального процесу, хоча деякі командні ігри і потребують командних дій, але кожен гравець має свої фізичні якості, всі вони різнопланові як за своїми антропометричними, фізіологічними, психологічними, так і за соціальними показниками. Досвід стверджує, що слід застосовувати більш гнучку систему структури уроку, залежно від її мети і змісту. В академічних групах ми практикуємо

реалізацію життєвої філософії, яка поєднує розум, волю, тіло та соціальні знання, вміння і навички для організації і проведення фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масових заходів, які впливають на формування особистості. Групи спортивного вдосконалення потребують від тренера-викладача більш творчої ініціативи, адже соціальна цінність спорту визначається його дійовим стимулюючим впливом на поширення фізичної культури серед різних верств населення [1].

Таким чином, на основі дослідно-експериментальної роботи вивчено процес формування особистості за допомогою фізичної культури і спорту як в академічних групах, так і в групах спортивного вдосконалення. Визначено що, підвищення формуючого рівня залежить від усвідомленого і диференційованого відношення студента і викладача до комплексної методики, що впроваджена в педагогічний процес, за якою студенти отримують знання, уміння та навички через аналіз, синтез, узагальнення. Все це буде спрямоване на удосконалення соціальних та духовних цінностей студента.

Література

1. Закон України "Про фізичну культуру та спорт". – Київ, 1993.
2. Андріанов В. Є. Система фізичного виховання молодших школярів (новітні технології). – Кривий Ріг, 2004.
3. О. Тимошенко, Л. Суценко, В. Ареф'єв. Про основні дефініції фізичного виховання // Актуальні проблеми теорії і методики фізичного виховання. – Л.: ЛЦДФК, 2005 – С. 199-211.
4. Круцевич Т. Ю. Теория и методика физического воспитания в 2т. /Под ред. – К: Олимпийская литература, 2003.
5. Шиян Б. М. Теория і методика фізичного виховання школярів. Частина 1. – Тернопіль: Навчальна книга. – Богдан, 2001. – 272 с.

Г. А. Богатирьова

старший викладач кафедри історії України Криворізького державного педагогічного університету (м. Кривий Ріг)

Системний підхід до формування художньої культури майбутніх педагогів

Нові підходи до перебудови освіти базуються на засадах гуманізації та гуманітаризації, що потребує реалізації одного з найактуальніших сучасних принципів освіти, а саме: пріоритету загальнолюдських цінностей. Культурологічна орієнтація освіти сприяє свідомому налагодженню взаємодії і досягненню взаєморозуміння представників різних культур; засвоєнню художньо-естетичних знань як компоненти цілісної всесвітньої культури; становленню і розвитку духовного світу особистості тощо.